

TAHEKE

ISSN 0134-2266

1988

3

Kui sul on lillemure

VIIVI VARIKSAAR

Igal aastal enne 8. märtsi tabab lapsi, nii suuri kui väiksemaid, üks ühine mure — lillemure. Linnalastel on lihtsam. On ju lillepoed, turud, tänavakauplejad. Aga igal väikesel linlasel pole luba üksi osturetketele minna ja hoiukarp ei pruugi ka parajalt raske olla.

Maalaps võib minna tuttavasse metsatukka või kraavipervele. Kui seal paar nädalat enne naistepäeva ära käia ja oksad vaasi tuua, tulevad neile rohelised lehekesed külge küll. Nende ja ka pajutibude üle on emal kindlasti hea meel.

Lilligi saab enne õiget aega õitsema panna. Lillekasvatavad nimetavad seda ajatamiseks.

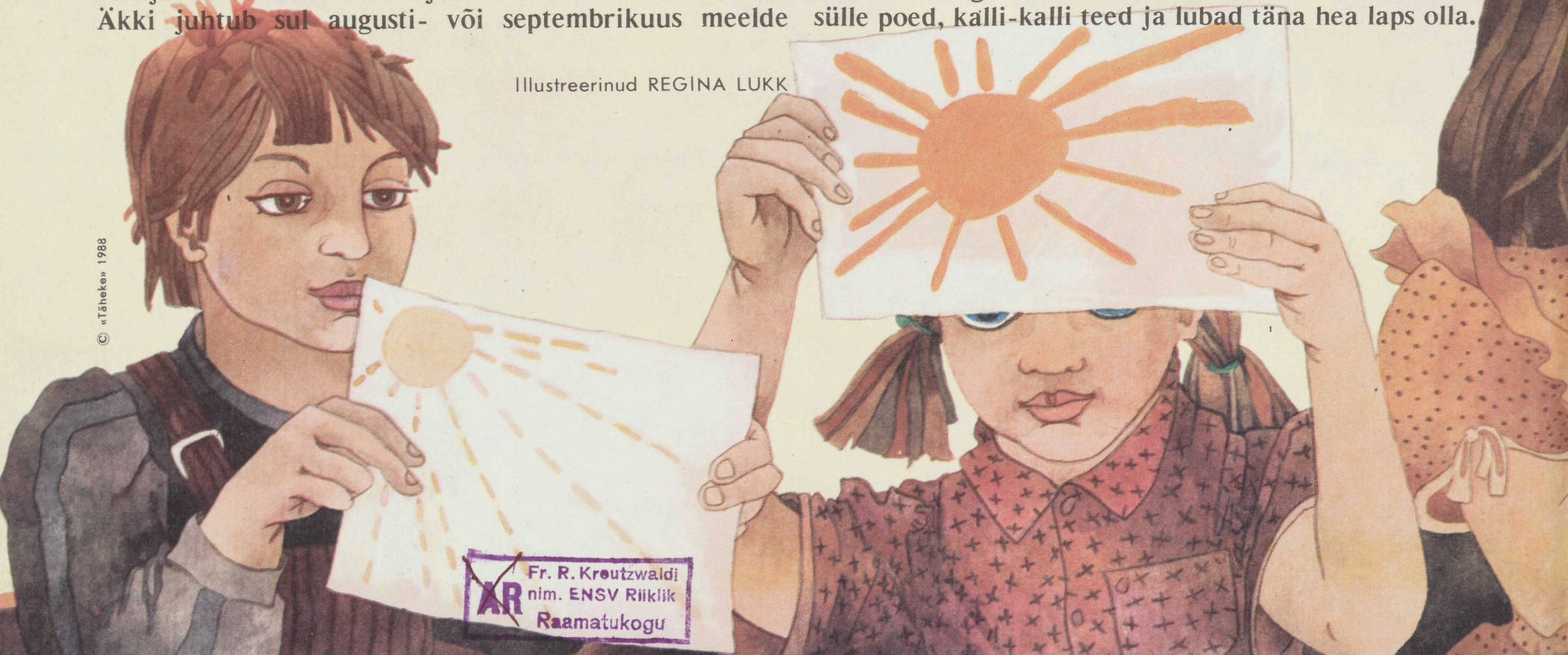
Äkki juhtub sul augusti- või septembrikuus meelde

tulema, et märtsis on jälle naistepäev. Siis võid metsast tuua sinilille ja potti istutada. Ka märtsi- ja lumikellukese, tulbi või krookuse sibula võid potti panna. See varandus peida kuni külmade tulekuni kuskile jaedamasse ja pimedasse kohta, kuuri- või sahvriurka, ka rõdule. 2—3 külmakraadi on lilledele isegi hädavajalikud. Pakase saabudes pead uue ja soojema koha otsima. Tulbipoti võib tuppa tuua juba pärast näärivaheaega. Nüüd ei tohi kastmist unustada. Sinilillel, krookusel, märtsi- ja lumikellukesel piisab õitsemahakkamiseks paarist toanädalast. Ka neid peab usinalt iga päev kastma.

Kui rõõmus võib ema olla sellist lille nähes, oskad sa vaevalt aimata. Kui sulle aga äkki alles õhtul meenub, et, oih, homme on ju naistepäev, siis jõuad veel lillekaardi joonistada.

Emal on väga hea meel ka siis, kui sa talle lihtsa sülle poed, kalli-kalli teed ja lubad täna hea laps olla.

Illustreerinud REGINA LUKK

Päikesejutt

HILLI RAND

Lastetoast kostab valju vaidlemist ja riidlemist. Ema on õige imestunud, sest lapsed alles asusid joonistama ning tavaliselt on sel ajal suur rahu ja vaikus majas. Mis neid seekord nii käratsema ajab?

Juba tulevadki vend ja mõlemad õed ema juurde õigust nõudma, igapähele oma joonistus käes.

«Eks ju, emme, päikest joonistatakse nii?» näitab noorem õde oma pilti. Päike ta pildi keskel on suur lopergune oranž kera. Sel on pikad ja tugevad kriipsud ümberringi.

«Ei, ei, hoopis nii,» tõstab vend oma joonistuse ette. Tema päike on pildi ühes nurgas, pisike ja hele-helekollane ning selle kiiredki on peened ja katkendliku joonega.

«Niimoodi joonistavad ainult titad,» ütleb vanem õde ja näitab uhkelt oma päikest — parajalt suurt, parajalt tumekollast, mõned kaared ümber. «Nii on nagu päris,» seletab ta.

«Nemad ütlevad, et minul ei ole see õige päike,» kurdab noorem õde, «aga minul on väga ilus, on ju?»

«Jaa, väga ilus,» nõustub ema, «kõigil on ilus ja kõigil on õige.»

«Meil on ju igapähele täiesti eri moodi päike,» ei jää vanem õde rahule, «aga sina ütled, et kõigil on õige.»

Siis tuletab ema talle meelde, et päike ongi erisugune. Hommikul teistsugune kui päeval, talvel teistsugune kui suvel, põhjamaal teistsugune kui lõunamaal.

«Aga kogu aeg on ta ikka seesama, meie oma, eks?»

«Meie oma,» kinnitab ema, «ja kui poleks teda, poleks meidki.»

«Ah niiviisi?» imestavad lapsed, «Kas ta on siis see kõige tähtsam?»

«Kõige tähtsam,» ütleb ema, «nagu õhk ja vesigi.»

«Kas nii tähtis kui targad masinad?» küsib vend.

«Tähtsam.»

«Kas nii tähtis kui maja?» küsib noorem õde.

«Veel tähtsam.»

«Kas meist ka tähtsam?» küsib vanem õde.

«Ei-ei,» hakkab ema naerma, «lapsed on emale niisama tähtsad kui päike.»

VIGURIVÄNT KALLE

VIKTOR LIZUNOV

KALLE ON VÄIKE POISS, KES ARMASTAB VÄGA KARUTÜKKE TEHA.

ÜHEL HOMMIKUL ÜTLESID TALLE EMA JA ISA:

«VAATA, KALLE, ET SA TÄNA ÜHTEGI KARUTÜKKI EI TEE.»

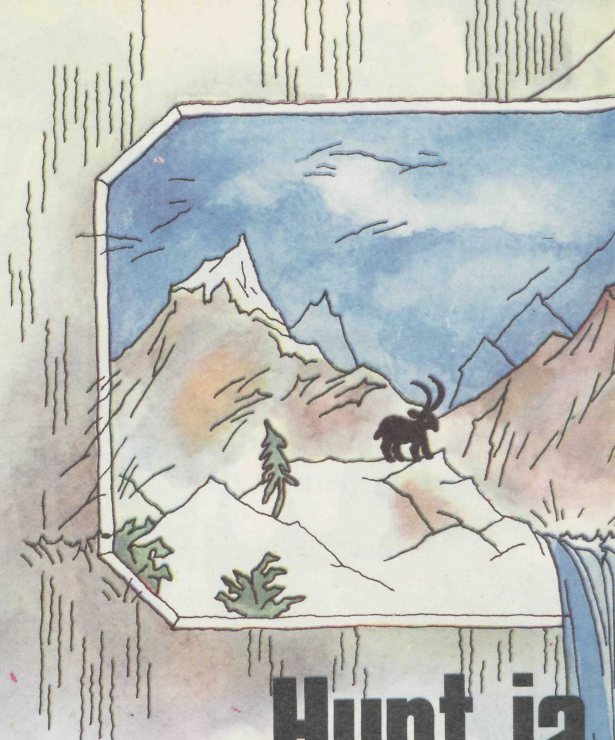
«EI TEE!» TÖÖTAS KALLE, AGA TEGI LUBADUSEST HOOLIMATA.

ÕHTUKS SAI TEMA PÄEVASTEST KARUTÜKKIDEST KOKKU TERVE KARU. KALLE PEITIS SELLE RIIDEKAPPI. TEISEL PÄEVAL SAMA LUGU. AINULT NÜÜD PEITIS KALLE KARU OMA VOODI ALLA. KOLMANDA PÄEVA KARU PANI KALLE OMA MÄNGUNURKA, JA IKKA NÕNDA EDASI.

LÖPUKS SAI KARUSID NII PALJU, ET NAD EI MAHTUNUD ENAM TUPPA ÄRA. EI MAHTUNUD KOGU KORTERISSEGI. KALLE KÄSKIS KARUDEL METSA MINNA JA OTSUSTAS KARUTÜKKIDE TEGEMISE JÄRELE JÄTTA.

Illustreerinud EVERI VÄHI

Lesgiini muinasjutu järgi
JÜRI RANT

Hunt ja

Elasid kord valge kitseke ja must kitseke. Kui valge kitseke kord allikale jooma, mägiaasale sööma kepsutas, tuli talle vastu hunt.

«Kuhu lähed, kitseke!»

«Allikale jooma, aasale sööma.»

«Mis sul seal jalgade küljes on!»

«Sörakesed.»

«Mida sa peas kannad!»

«Sarvekesi.»

«Aga mida sa praegu kõige rohkem soovid!»

«Plehku panna,» mökitas kitseke, kuid juba oli hilja.

«Klik-klök!» klõbistas hunt kihvu ja neelas kitsekese ampsti! alla.

Läks must kitseke allikale jooma, mägiaasale sööma. Nii kui kalju varjust välja sai, hunt teerajal ees.

PIIMAJOOGIMÄNG

INGE TRIKKEL

IGAL ÖHTUL KÄIS TAAVI KODUS PIIMAJOOMISE MÄNG. KII SUPILDIGA KRUUS OLI LAUA PEAL VALMIS JA OOTAS. TAAVI SEISIS, PÖRNITSES KRUUSIKIISUT JA OOTAS KAH. JOOGIMÄNGU OOTAS.

«NOH, ÜKS AMPSUKENE VISSI-MUU EEST,» PALUS VANA-EMA TAAVIT.

«TEINE AMPSUKENE RÖH-RÖHI EEST,» PALUS VANAISA TAAVIT.

«ÜKS AMPSUKENE KIRJU LAMBATALLE EEST,» MEELITAS EMA.

«ÜKS LONKS KUTSU EEST,» TEGI ISA LÜHIDALT.

«NEELA TIIGRIKUTSU EEST KAH!» NAERIS ÖDE.

«AGA MIKS SIIS KEEGI OMETI LAPSE EEST EI JOO?» IMESTAS TAAVI ÜHEL ÖHTUL.

VÖTTIS LAUALT KIISUKRUUSI JA JÕI ÜHE HOOGA TÜHJAKS.

kitsekesed

«Kuhu lähed, kitseke!»

«Allikale jooma, aasale sööma.»

«Mis sul seal jalgade küljes on?»

«Raudsed sõrad, õige tugevad.»

«Mida sa pealael kannad?»

«Terasest sarvi, õige teravaid.»

«Aga mida sa praegu kõige rohkem soovid?»

«Sulle sarvedega virutada, sõrgadega pörotada. Lase silmapilk mu valge ven-nake vabaks, muidu . . .»

Hunt ehmatas keele kurku. Hakkas seda suhu tagasi kõhima, kõhis valge kitse-kesse välja. Ise katsus, kuidas põgenema sai.

Kui sa nüüd arvad, et jõud ja võim on raudsetes sõrgades ja terasest sarvedes, siis eksid suuresti. Ikka vapras meeles ja julges südames.

Nii algavad paljud ennemuistsed lood. Eaka vanavanema jutud lapsepõlveajast kodutalus tunduvad sulle täna pea niisama kauged ja tundmatud kui muinasjutumaailm.

Läksime ilusal lumisel talvapäeval Vaimastvere kooli III klassi lastega Paduvere talumuuseumi. Veel talumaadele jõudmata nägime tare poolt suitsusammast taevasse vonklemas. Viivuks lasime ennast petta tundest, et talu elab oma igapäevast elu. Suits kerkis siiski vaid lume-lagendikule tehtud lõkkest. Seal ootas meid talumuuseumi peremees ja rajaja Heino Lääne, selle klassi lastele klassiõe Kadi vanaisa. Tere-sõnad öeldud, lõkketule soojuses näpud-varbad soojaks teinud, astusime rookatusega rehielamusse. Selle ühes otsas oli rehetuba, teisel pool köök ja kamber. Põiki üle rehetoa lae läksid pikad harvad latid ehk parred. Parsil kuivatati enne rehepeksu vilja. Gardi leidis üles koodid, millega rehte peksti — löödi terad viljapea küljest lahti. Rehetoa seinal rippusid tohutu suured sõelad. Nendega puhastati viljaterad prahist. Kadi vanaisa rääkis, et vilja tuulamisel tõmmati sõelad nõoriga lakke rippu-

EDA ALLIKMAA oli kord

ma ja tehti rehetoa ukсед vastakuti lahti. Tõmbetuulega lendas kerge praht põrandale, sõelale jäid puhtad viljaterad.

Poisid uurisid huviga talumajapidamises vajalike põllutööriistu. Nägime seadeldisi turbapätside purustamiseks, peediseemnete külvamiseks, linamasinat. Linavarrekiust kedratud lõngast kooti lõuendit särkide, pükste, voodipesu, käterättide tarvis. See polnudki väga ammu, kui kodudes veel kangast kooti. Kadi vanaisa meenutas muigamisi, kuidas uut linast särki, kandes oli tunne, nagu sibaksid sipelgad mööda keha — nii kare oli see.

Köögipoolelt leidsime võikirnu, kus sees hapukoorest võid tehti, mitmes suuruses toobreid, kausse, lusikaid, pudrunuia — kõik puust voolitud. Mitme peale saime enamikule esemetele nimetused leitud. Ühe naralise otsaga puunuia otstarvet ei suutnud siiski keegi ära mõistatada. Õpetaja Hildegard Kool teadis — see oli kuusepuust vispel muna vahustamiseks.

Kui Kadi vanaisa talulaste elust rääkis, ohkas Priit kuuldavalt. «Vanasti oli lastel palju parem põli!» Priit pidas nimelt seda silmas, et külalaste koolitee tihti ainult kolm talve pikk oli. «Karjas oli ka vahva käia,» toetas Heiki Priitu. Heiki oli ise möödunud suvel karjapoisiks, sellepärast ta teadis öelda.

Enne hüvastijätu näitas Kadi vanaisa meile üksikuid kaski aida juures. Tema noorpõlves kasvanud seal kena kasetukk. Kolhoos vajas aga küttepuid ja ühel heal päeval raiuti puud maha. Talumaa äärest oli kerge puud ära vedada, metsa ei hakatud seekord minema.

Miks Heino Lääne meile seda rääkis!

Et õpiksime hoidma oma maad, meeles pidama tema minevikku.

Illustreerinud HELDUR LARETEI

Need nelja- ja viieaastased poisid ja tüdrukud, keda pildil näete, õpivad lasteaias džuudot. Mis see džuudo on? Mõned kindlasti teavad — erilise maadlus. Selle torema spordiala sünnimaa on Jaapan. Käisime Tallinna 108. Lastepäevakodus vaatamas, kuidas džuudot õpitakse. Lapsi õpetab seal treener Andres Lutsar.

Kummardus treenerile

Mõne minutiga saab saal täis paljajalu jooksvaid rõõmsaid lapsi. «Treener tuleb!» hüüab keegi. Nüüd peab igaüks kiiresti oma koha ravis leidma. Lapsed teavad, et ilus rivi on sirge. Ja sirgeks seatakse see varvaste järgi. Treener laseb pilgu üle laste. Ühel aitab vööd siduda, teisel pingutab püksinööri. Ise räägib: «Üks õige sportlane on alati korralikult riides.» Treener astub rivi ette. Väarikalt, veidi kummardades ja pead rinnale langetades tervitavad lapsed treenerit. «Eelmisel korral olime Pipid. Täna oleme mängult kassid,» teatab treener ja küsib: «Mida kass teeb, kui üles ärkab!» «Sööb,» ütleb keegi. «Ei söö, hoopis ringutab. Ringutame meiegi.» «Mida kass siis edasi teeb!» pärib treener. «Käib, jookseb, luurab,» pakuvad lapsed. Nüüd jooksevad lapsed mitu korda saali ühest otsast teise. Jooksevad kord neljakäpukil, kord kükkis, kord püsti.

Kassid armastavad mängida. Treener hakkab kassiks, lastest saavad pallid. See käib nii: heidad seljali, tõmbad jalad rinnale ja võtad kätega jalgade ümber kinni. Siis keerad end külje suunas ja muudkui veered.

Kassid hiilivad veel saaki, kukerpallitavad ette- ja tahapoole, tantsivad treeneri suupilli järgi ja teevad silda.

Kõike seda kassiosavust läheb maadlejal vaja. Kukkudagi tuleb osata.

«Kas jonnime kah!» tahab treener teada. Nüüd tuleb kukkuda, käte ja jalgadega vehkida. On see alles jonn — suur ja tugev. Pärast säärast mängujonni ei taha kodus vist küll keegi päriselt jonnida. Laste kehad, käed ja jalad on soojad, nüüd võib maadlema hakata. Võetakse paaridesse. Treener jälgib lapsi: «Mida me nüüd unustasime!»

«Rei!» hüüavad lapsed. Rei! tähendab tervitust. Nii nagu tervitati treenerit, tuleb iga kord enne võitlust tervitada ka oma kaaslast. Maadlus käib nagu maadlus ikka. Kord püüab üks oma partnerit selili suruda, siis jälle teine.

«Me oleme tugevad!» hüüab treener äkki.

«Jaa!» kõlab nagu ühest suust. Tugevale on naljaasi kaaslast kukil kanda. Ratsud võtavad ratsanikud selga ja sõit läheb lahti. Siis vahetuvad osad. Kappadi-kap, kappadi-kap! Ükski hobu ei komista. Järsku hüppab treeneri kotist välja Karlsson ja kuulutab: «Heitke pikali. Laske endid lödvaks! Sulgege silmad. Olete väikese puhkuse ära teeninud!»

Lapsed saavad Karlssonilt pai. Puhkepaus saab läbi ja treening otsa.

«Olite tublid!» kiidab treener lapsi ja jagab koos Karlssoniga lastele hernekomme.

Treener saab tasuta laste säravad pilgud ja viisaka kummarduse — rei.

ELJU MARDI

Pildistanud JAAN TAMMSAAR

Rahuaja ametid

TIIA TOOMET

«Kaur vehib jälle õues püssiga,» teatas koolist tulnud Siim emale. «Ajavad Marttiga Liisat ja Katit taga, need lubasid kaebama minna.»

Parajasti kostis väljast kisa ja paugutamist ning terve seltskond kihutas köögiakna tagant mööda, tüdrukud kiljudes ees, poisid karjudes järel. Ema koputas kurjustades aknale, jäi aga hetke võrra hiljaks. Juba olid sõjamehed ja nende ohvrid mööda vilksanud ja silmist kadunud.

«Kust Kaur neid püsse küll peaks saama?» imestas ema. «Mina pole talle ühtegi ostnud.»

«See tänane on Martti vana püss,» teadis Siim. «Ja Svenil, kes elab punases majas, on püsse kohe mitu tükki, tema käest saab alati. Ei aita see ostmata jätmise midagi, kui ikka kangesti sõda mängida tahad, paugub puutokk niisama hästi kui poepüss,» seletas Siim emale.

«Aga kuidagimoodi pean ma ta sõjakust pidurdama,» jäi ema kindlaks.

Õhtul, kui kõik kodus, tuli päevane teema jälle jutuks. Kaur ise oli see, kes asja üles võttis. Ta põristas mõnda aega vaiba peal võidusõiduautoga ja ütles siis isale: «Mulle tuleks tank osta. Kaubamajas praegu on. Sõidab patareidega, roomikud liiguvad ja kabiin pöörleb. Marttile isa ostis.»

«Milleks sulle tank?» arvas isa. «Sul on ju BAM-auto. Sellel ju ka roomikud liiguvad. Sa ju tead, et mulle ei meeldi sõjamasinad.»

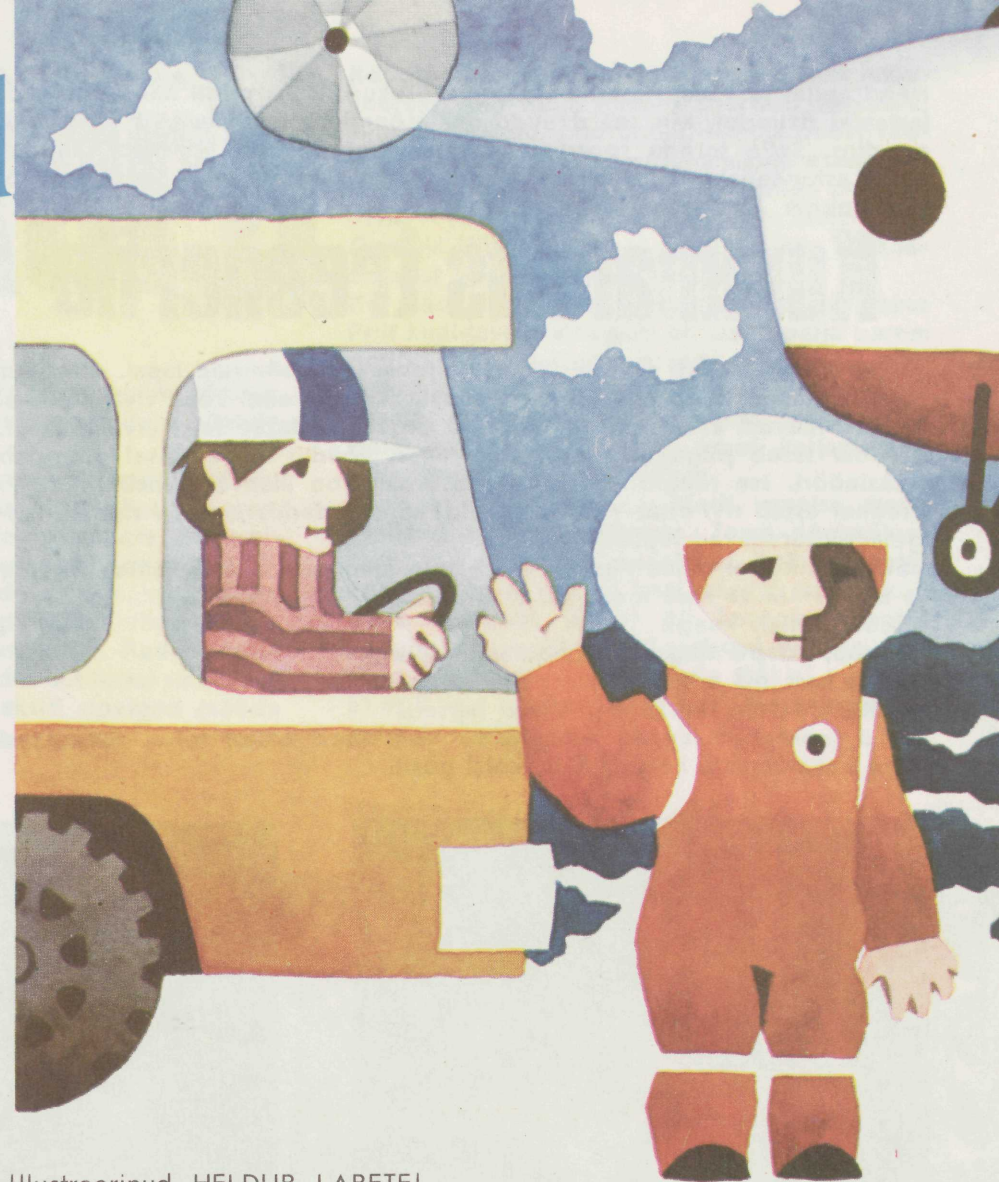
«Jah, aga mulle meeldivad,» vaidles Kaur. «Sõjamasinad on kõige ägedamad.»

«Sõjamasinad on inimeste tapmiseks,» ütles ema. «Tapmismäng pole kellegi mäng. Sa oledki viimasel ajal liiga sõjakaks muutunud.»

«Ma hakkam suurest peast päris sõjameheks!» hüüdis Kaur. «Siis ostan ma endale päris püssi, päris tanki ja päris pommilennuki.»

«Ja hakkad päris püssiga Katit ja Liisat taga ajama?» küsis Siim.

«Loll! Hoopis vaenlasi,» ütles Kaur.

Illustreerinud HELDUR LARETEI

«Kauril on, jah, terve õu vaenlasi täis,» torkas Priit vahele. «Eile loopisid Marttiga mindki puuvirna tagant poritükkidega.» «Kuula nüüd mind, Kaur,» ütles isa ja tõmbas mossis Kauri endale sülle. «Kas sa üldse tead, kes on vaenlased? Vaenlased on inimesed, kes on nii tülis, et on nõus pigem üksteist sõjas ära tapma, kui kokku leppima. Aga pärisõjas ei saa surma mitte

ainult sõjamehed, vaid kõik, kes sõjamasinate ette jäävad. Ka väikesed lapsed ja nende emad ja isad ja vanaemad ja vanaisad. Pärissõjas pommitatakse puruks kodumajad ja koolimajad ja kaubamajad. Pärissõda on väga kole. Ma loodan, et tulevikus lahendavad inimesed oma tülid kuidagi teisiti ja sõdu enam ei tule. Nii et sa võiksid igaks juhuks, nii-öelda varuväljapääsuks,

mõelda ka mõne muu elukutse peale, mõne rahuaaja ameti peale.»

«Kas sulle ei meeldiks näiteks arstiks saada?» küsis ema lootusrikkalt.

«Päh! Pliikade värk,» torutas Kaur huuli. «Liisa ja Kati võivad arstiks hakata. Nemad mässivad oma nukkudele sülle kaela ümber ja torgivad neid nõelaga, justkui süstiksid.»

«Aga teadlaseks,» pani nüüd isa ette. «Teadlased on väga targad mehed.»

«Igav!» põlgas Kaur sellegi pakkumise ära. «Siis istu aga laua taga, muudkui loe, just nagu Siim. Hakaku Siim teadlaseks, kui tahab. Minule ei ole see huvitav.»

«Hakka siis traktoristiks,» arvas nüüd Siim. «See on ometi huvitav.»

Kaur saatis Siimule tunnustava pilgu. «Nojah,» nõustus ta. «Traktoristiks on juba tõesti natukene huvitavam.»

Nüüd lõpuks said ka teised asjast aru. Kuidas nad küll varem ei taibanud! Maailmas on tegelikult nii lõpmata palju huvitavaid rahuaegseid elukutseid!

«Sinust võiks saada kombainer!» hüüdis isa.

«Vedurijuht!» hõiskas Siim.

«Tuletõrjuja!» pasundas Priit.

«Bussijuht! Kraanajuht! Lendur! Torulukksepp! Laevakapten!» käratsesid kõik läbisegi.

Kaur libistas end isa sülest maha ja vaatas suurte silmadega ühe otsast teise otsa.

«Jäätisemüüja!» avastas Priit uue võimaluse. Teised toetasid teda kohe. «Limonaadimüüja! Apelsinimüüja! Ananassimüüja!»

«Mis asi on ananass?» küsis Kaur.

«Tuleme parem masinate juurde tagasi,» arvas isa. «Kuidas sulle meeldiks, kui sinust saaks jäälõhkuja kapten? Või veel parem: kosmoselaeva kapten, ah?»

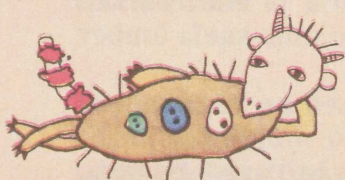
Kauri nägu läks naerule. «Hea küll, ma võin ju kosmoselaeva kapteniks hakata, kui te kõik nii kangesti tahate,» lubas ta armulikult. «Aga siis pead sina, isa, ostma mulle selle kosmosemasina, mida müüakse kesklinna poes. Liigub elektriga, tuli vilgub ja radar pöörleb peal.»

«Sisse kukkusid!» turtsatas Priit isale.

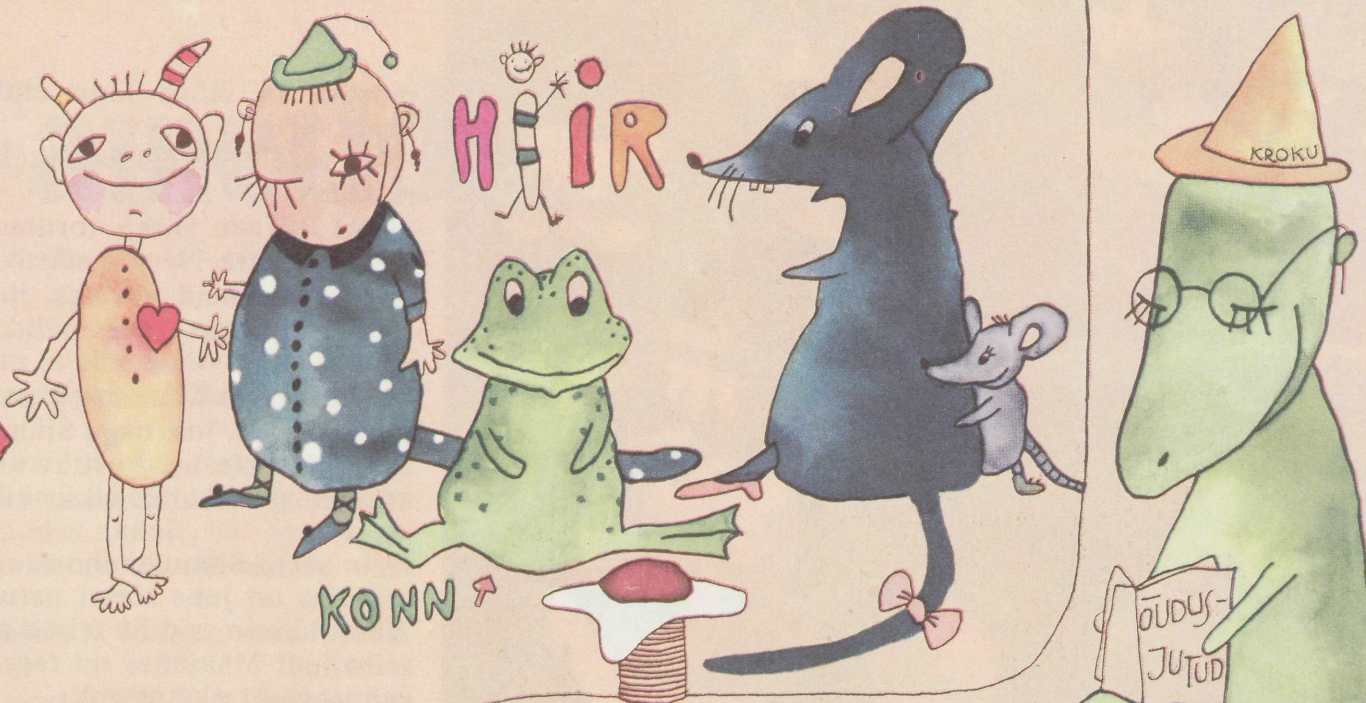
Isa laiutas hämmeldunult käsi ja vaatas ema poole. Ema aga naeratas ainult ja noogutas nõusolevalt pead. Temale ei tundunud olevat üks kosmosesõiduk sugugi liig kallis hind selle eest, et poeg saab endale hea rahuaaja ameti.

Hirmud

LEELO TUNGAL

PAHARETID →

MÕNI KARDAB PIMEDUST
JA MÕNI PELGAB HUNTE,
MÕNI KARDAB KELDRIUST JA
USUB: SEAL ON TONTE!

IGAÜHEL OMA HIRMUD,
KÕIKE TULEB ETTE...
ÕDE RIIDLEB: «MIS SA HIRNUD,
KARDA PAHARETTE!

SÖÖVAD LAPSE, KES ON PAHA,
ÄRA NAD MIS LUDIN!»
KARDANGI, JA ÜLE NAHA
JOOKSEB HIRMUJUDIN.

ISE PELGAB VANEM ÕDE
KONNA JA VAMPIIRI.
TÄDI KARDAB MARUTÕBE,
EMA KARDAB HIIRI.

ÜLDSE MITTE KEDAGI
EI KARDA MEIE ISA!
SIISKI, SIISKI MIDAGI
TA PELGAB: LASTE KISA!

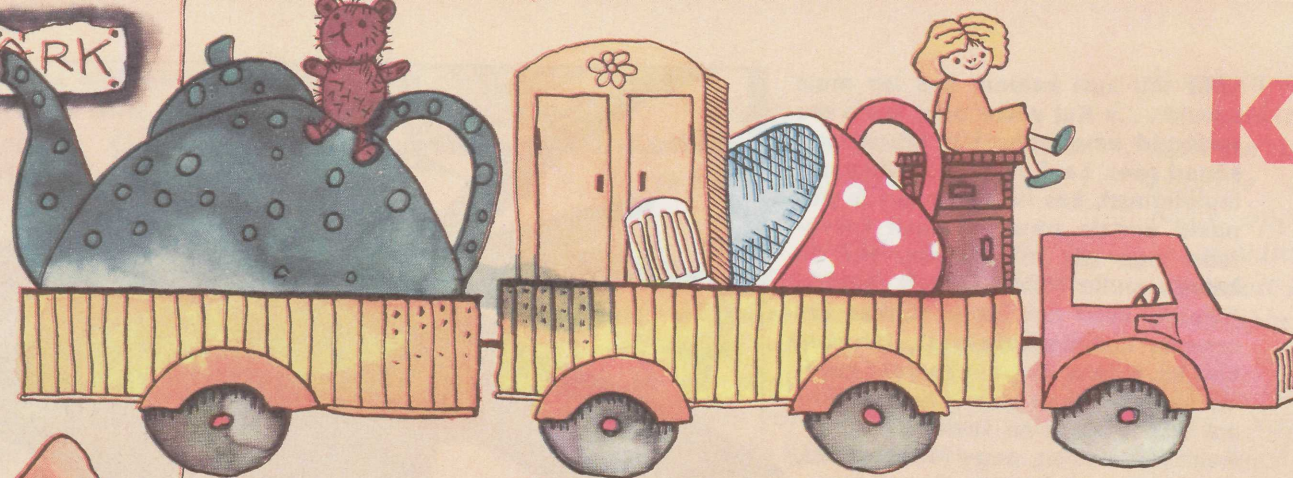

MINA KARDAN: SEAL VEEVÄRGITORUS
ON VIST KINNI ÜKS KROKODILL,
SILMAD MÄRJAD JA SABA SORUS —
EKS SEE «VHÜÜ» ON TA NUTUPILL!

HÜÜAN: «KROKU!», KUID TEMA EI VASTA,
VÕI KUI VASTAB, SIIS AINULT «VHÜÜ-ÄÄ!»
LOOMA VEEVÄRGIST VÄLJA EI LASTA,
SELLEPÄRAST TA VAKKA EI JÄÄ.

Kro

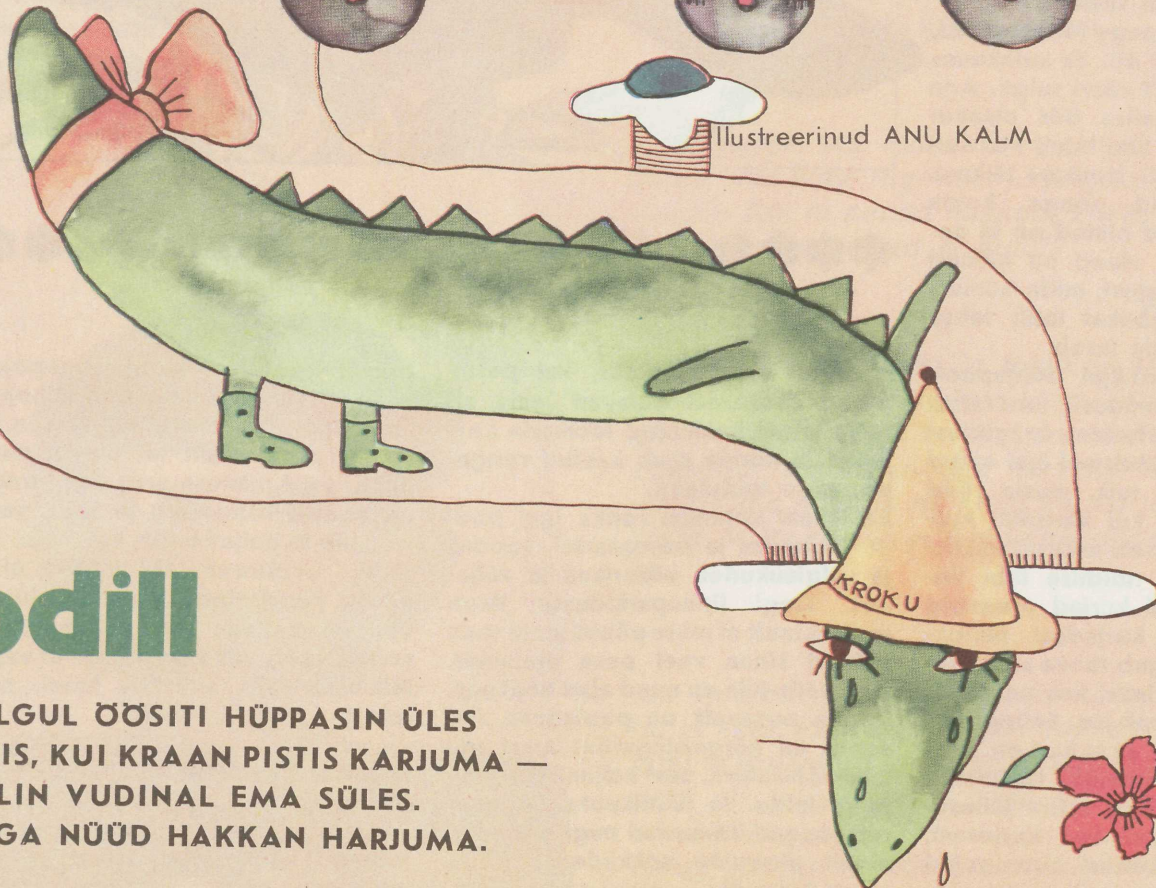
VEEVÄRK

Kolimine
LEELO TUNGAL

UUS KODU

Ilustreerinud ANU KALM

kodill

ALGUL ÕSITI HÜPPASIN ÜLES
SIIS, KUI KRAAN PISTIS KARJUMA —
OLIN VUDINAL EMA SÜLES.
AGA NÜÜD HAKKAN HARJUMA.

TERVES MAAILMAS MUL JU EI OLE
ÜHTKI TUTTAVAT LOOMA, JA
KOERA VÕTMISEST VÄLJA EI TULE...
LAS TA ELAB, SEE ROOMAJA!

KÜLL OLI MARU KOLIDA —
KÕIK ASJAD KIMPU KÕITA
JA KÕIGE OMA KOLIGA
SIIS UUDE MAJJA SÕITA!

SAID REISIDA NII PANN KUI KANN,
LAUD, TOOLID, DIIVAN, KAPID,
VAIP, LILLERIUL, PLASTMASSVANN
JA KÕIK ME LIPID-LAPID.

KA TELEVIISOR ÄHKIDES
SIIS TREPIST ÜLES KANTI.
MA KÄISIN TÄHTSALT VEHKIDES —
ANTENN MU KÄTTE ANTI.

JAH, MARU KÜLL, KUID IMELIK
SEE KOLIMINE OLII:
KÕIK VANAS KOHAS KÕLBULIK
NÄIS UUES KOHAS KOLI.

KUI ÕHTUKS TOODI UUS KUŠETT:
«SÄ LÄHED TUTTU SINNA!»,
SAI ISU TÄIS MUL — TUNDSIN, ET
AEG OLEKS KOJU MINNA.

«Siis tuli kuri kaaren, kes ise must kui öö...» Kui väike olin, laulis mu kadunud ema laulu, kus niisugused sõnad sees. Laul oli kahest väikesest laululinnust, kes heitsid paari ja punusid endale pesa, et lapsi kasvatada, aga siis tuli kaaren. Nii on kaaren mulle tollest laulust meelde jäänud: must kui öö ja lõhkus ära armsate laululindude pesa, ise veel kuri ka. Hiljem õppisin kaarnat tundma ja nüüd tahan teile jutustada, mis ma tast teada olen saanud.

Ronk ehk kaaren, nagu rahvas ütleb, on tõesti must kui öö. Ta sulekuues pole ainsatki muud värvi sulge. Aga mõnikord näib selles öös otsekui kuuvalguse helki. See tuleb vist sulgede rohekast või sinakast läikest. Hiidlased ütlevad ronga kohta «korp». Kõik need nimed on ta endale ise pannud. Need on mõned paljudest häälistsustest, mida öömüst lind oma nokakobakat lahti tehes kõri põhjast kuulda laseb.

Ronk tuntakse kõikjal põhjapoolkeral, alates karmidest tundratest kuni kuumade kõrbeteni, mägedest ärme räägimegi. Muistsel ajal olnud ronk valge nagu luik, musta rüüd kandvat ta nüüd kui karistust kurjuse eest. Prantslased uskusid vanasti, et rongad on nõiduse läbi lindudeks muutunud kurjad preestrid (varesed olevat kurjadest nunnast). Rongast liigub rahva seas iga-suguseid jutte. Ainus, kes neist midagi ei tea, on ronk ise. Sellepärast ei tea ronk sedagi, et ta kuri on. Sestap — kui ronk lõhubki laululinnu pesa või notib väljal maha jänese-poja, siis ei sünni see kurjusest, vaid ikka tühjast kõhust. Linnupojad ja jäneseid, jahimeestest metsa jäänud põdratapujäätmed, hukkunud loomade korjused ning ka kõik taimne söödav on ju rongale toiduseks. Iseäranis armastab kaaren raibet. Küllap sellepärast hakkab ta pesitse-

magi nii vara: just siis, kui pesas pojad kooruvad, sulavad lume alt välja talvel hukkunud loomade korjused ja nõnda saab kaetud rongapoegade toidulaud.

Eestimaal kohtame ronka igal pool — metsades ja meresartel, soodes ja solgiaukudel, võserikes ja väljadel. Isegi linnaparkidesse tikub ronk. Ainult et meie päevil pole teda nähtud sinna veel pesa ehitamas. Aga võib-olla on need ajad veel ees. Ronga pesapaik on puuladvas. Ent sobib ka kõrgepingeliini mast või maamöödu torn, sest kaljunukke meil ju ei leidu. Ja juunikuuks on noored rongad öömustad nagu vanadki, ainult pisemate nokkadega. Nüüd algab hulguelu — algul pesakonniti, hiljem suuremate salkadena. Prügimäele ja rebasefarmide juurde koguneetakse teinekord hulgakese, ent suurtes varese-haki-ronga segaparvedes on kaarnad vähemuses.

Inimese kodus sirgub rongapojast väga taltsas ja inimese seltsist hooliv lind. Ronk on terane. Nii terane, et mõnel pool arvati tal olevat mitte linna, vaid inimese aru. Aga rongal on hoopis ronga aru ja selle varal mõistab ta paljut teisiti kui meie. Nii et kui koduronk läbi lahtise akna naabri juurde lendab ja sealt lusika või taskukellaga oma salapanipaiga juurde kaob, siis sellepärast, et vajab läikivaid asju. Ja võta kinni, milleks!?

Mõnikord armastab ronk kotka kombel taeva all tiirelda. Seda on ilus vaadata. Tiirleja rõõm tublidest tiibadest näib nii suur olevat, et seda võib maa pealgi ära tunda. Miks peaks nõnda taevalaotuses liuglev lind kuri olema? Kas siis sellepärast, et ta on must kui öö.

RONK

FRED JUSSI

Tahaksin saada lasteaiakasvatajakaks. Sel-
line soov tekkis mul juba siis, kui olin
ise lasteaialaps. Oleksin lastele hea,
rõõmsameelne ja sõbralik, mitte mingil
juhul kuri. Püüaksin ka kõige vallatu-
maid korrare kutsuda hea sõnaga. Las-
tele õpetaksin laulmist, klaverimängu,
joonistamist, voolimist ja veel palju
muud. Palju oleksime väljas, mängiksime
kulli, keksu, palli ja teeksime sporti. Ka
kodus oleksin sama hea ja abivalmis nagu
töölgil. Uldse mõtlen, et maailmas on siis
kõik hästi, kui inimesed on sõbralikud
ja rõõmsad.

EVELIN

«Minu ema» — joonistanud MARET SARAPU Kilingi-
Nõmme Keskkoolist

Kui ma oleksin suur...

Tartu 10. Keskkooli IIIa klassi tüdrukute
ja poiste mõtteid

Muretseksin lastele koera, kelle nimi
oleks Fikk, ja kassi nimega Nurr. Ma ei
oleks kuri, ei pahandaks lastega. Lu-
baksin neil väljas olla nii kaua, kui nad
tahavad, ja iga päev jäätist süüa. Veel
annaksin iga päev videobaari jaoks raha.
Loodan, et siis oleks kõik odavam.

MADIS

Poja panen ma maadlust tegema, sest
tahan oma lapse tugevaks ja julgeks kas-
vatada. Kui ta nutma hakkab, ütlen: «Sa
oled mees ja mehed ei nuta!»

SILVER

Armastan väga loomi ja tahaksin saada
loomaarstiks. Ma hoiaksin loomi, et nad
üldse haigeks ei jääks. Kui loomad hai-
gestuvad, siis ravin nad terveks. Tööl
oleksin ma nõudlik nii enda kui ka teiste
vastu. Mitte kunagi ei tahaks ma olla eba-
aus.

HELI

Ma hoiaksin oma venda ja abistaksin
isa ja ema, kui nad on juba vanad. Oma
lapsi armastaksin ma väga ja kasvataksin
neid nii, nagu isa ja ema kasvatavad
meid vennaga.

Kõige huvitavam töö on arstil sünnitus-
majas. Teeksin seda tööd hoolega ja
hoiaksin väga beebisid.

Oma kodus oleksin hoolas perenaine ja
lastele hea ema.

HEDI

Koliksini siit linnast vingu seest hoopiski
maale elama. Mul oleks seal suur ja tore
kahekorruseline maja. Ma töötaksin alg-
klasside õpetajana. Opetaksin lastele
peale õppeainete veel ausust, viisakust
ja abivalmidust. Kodus aga oleks mul
vähemalt kolm last ja ma oleksin nende
vastu sõbralik ning lahke. Vitsakimbu ja
rihma viskaksin kohe majast välja...
Aga ei, paar rihma peaks alles ka jätma,
muidu vajuvad mehel püksid alla. Iga-
tahes lapsi ma ei lööks. Käiksime mehe ja
lastega iga pühapäev lõbustuspargis ning
meil oleks tore ja sõbralik pere.

KAIRE

«Koolitund» — joonistanud HELEN KALJULÄTE Tallinna 7.
Keskkoolist

Joogikõrtest ehted

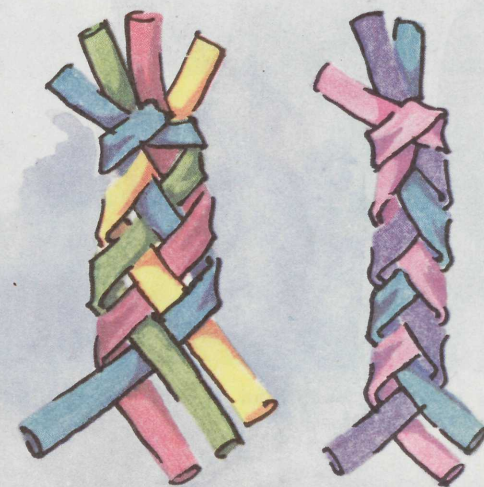
Sellelt käsitöölehelte leiad mõned näidised, kuidas värvilistest joogikõrtest kaelakeesid ja käevõrusid teha. See oskus kulub ära ka nende poistele, kes aegajalt indiaanlaseelu elavad.

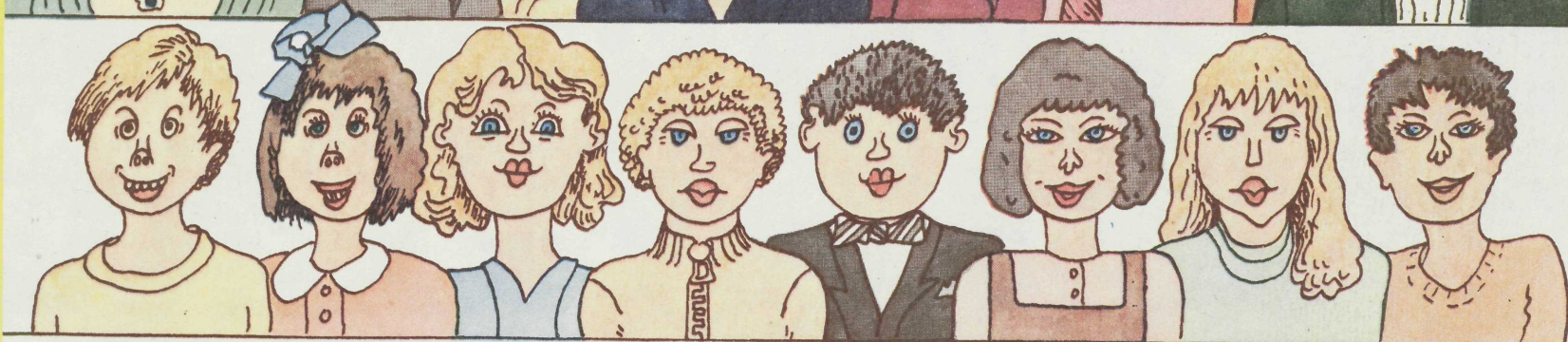
Käevõrud on punutud kolmest või neljast kõrrest. Punufise otsa tee ühega kõrrest sõlm teiste ümber. Otsad kinnita niidi ja nõelaga nii, et välimisel küljel pisted näha ei jääks.

Kaelakeede tarvis lõika kõrrest sobiva pikkusega jupid ja lüki need jämedale valgele niidile. Niit võta nii pikk, et kaelakee sul vabalt üle pea mahub.

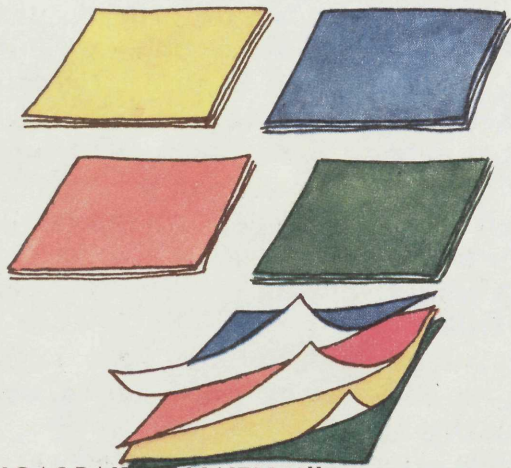
Kõrrest saad tähti teha nii, et punud jupid ristumiskohast niidi või lõngaga kokku. Pärast lõika kõrreotsad risti või viltu parajaks.

Joonistanud HELI VEIGEL

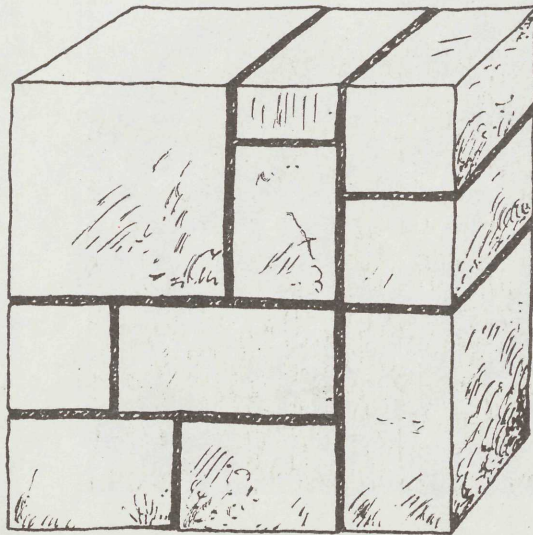

SIIN PILDIL ON NELI 4-LIIKMELIST PEREKONDA. ÜLEMISES REAS ON ISAD JA EMAD, ALUMISES ÕED JA VENNAD. LEIA KÕIGEPEALT ÜLES ÕDE JA VENN, SIIS EMA JA ISA. ÜLESANDE HÖLBUSTAMISEKS PANE LASTELE NIMED.

IGAS PAKIS OLI NELI VÄRVILIST PAPERIT SAMAS JÄRJEKORRAS. MÖNEST PAKIST ON PEALMISI LEHTI ÄRA VÕETUD. MITU LEHTI ON IGAS PAKIS ALLES?

VÄRVI MÜÜRIS ÜHESUURUSED KIVID ÜHTE VÄRVI.

MISSUGUST NUMBRIT ON KÕIGE ROHKEM JA MISSUGUST KÕIGE VÄHEM!

Joonistanud KURTI VOOL

Esikaanel MADE BALBATI joonistus.

ELKÜ Keskkomitee ja ENSV Pioneeriorganisatsioon Nõukogu lastejakiri «Täheke» nr. 3 1988. Ajakiri asutatud jaanuaris 1960. Ilmub kord kuus. EKP Keskkomitee Kirjastus. Toimetuse address: Tallinn 200 107, Pärnu mnt. 67-a. Toimetuse käsikirju ei tagasta.

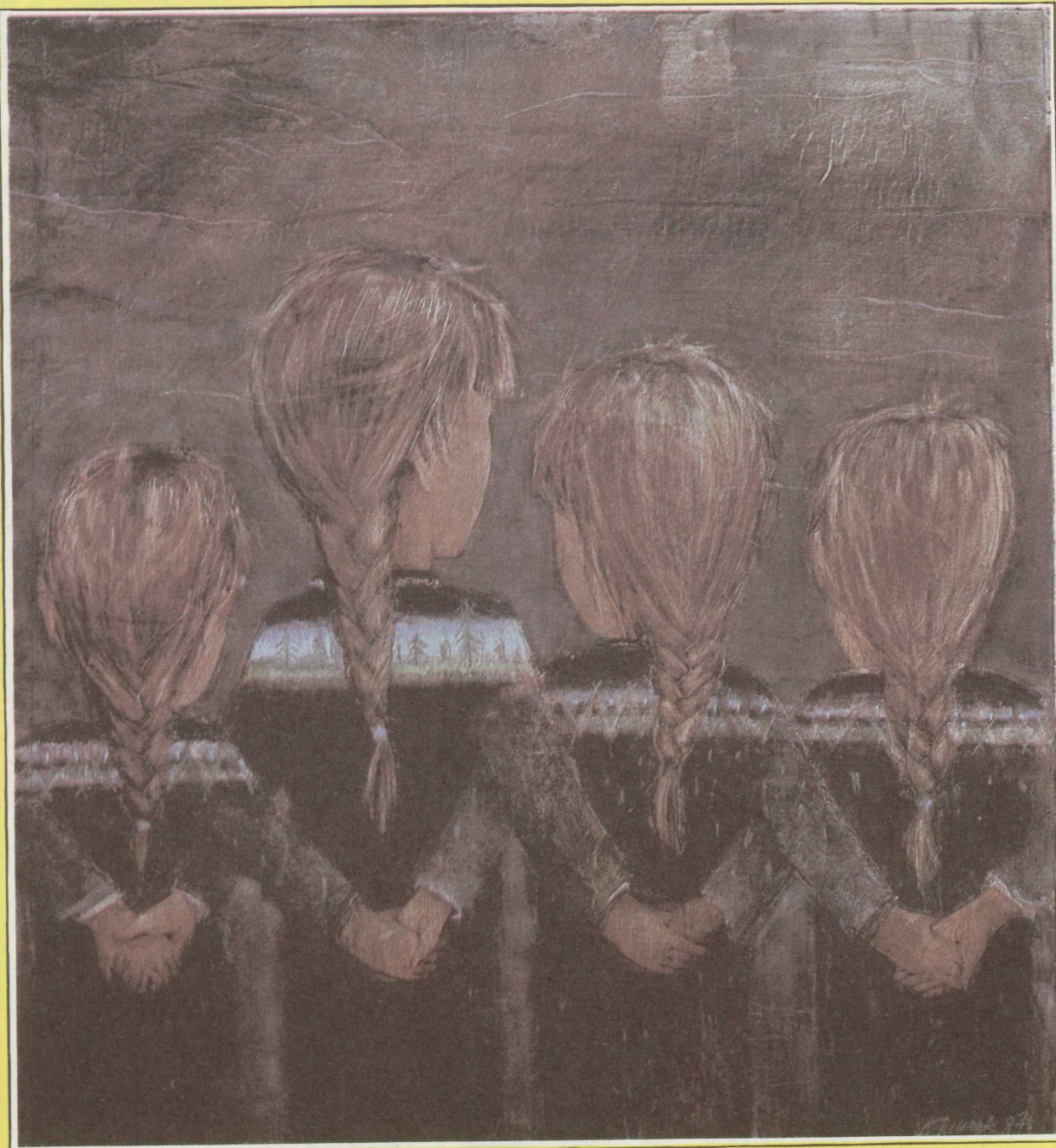
Kolleegium: E. Haamer, R. Järvi, E. Mardi, H. Mänd, K. Pajus, H. Rattiste, V. Variksaar. Telefonid: peatoimetaja E. Mardi 681-495, vastutav sekretär V. Variksaar 681-497, vanemtoimetaja J. Rannap 681-497, kunstiline toimetaja J. Tammsaar 681-400, toimetaja E. Allikmaa 681-538, tehniline toimetaja A. Lill 681-496, sekretär-masinakirjutaja A. Kuuskemaa 681-400.

Laduda antud 29. 01. 1988. Trükkida antud 22. 02. 1988. Trükiaru 78 000. Oõsepaper nr. 1. 60x90/8. Trükipoognaid 2. Arvestuspoognaid 2,91. Tingvõrvtõmmiseid 8,0. Tellimise nr. 440. EKP Keskkomitee Kirjastuse trükikoda, Tallinn 200 090, Pärnu mnt. 67-a.

Детский журнал ЦК ЛКСМ Эстонии и Совета Пионерской организации Эстонской ССР «Тäheke» (Эвездопка»). На эстонском языке. Выходит один раз в месяц. Типография Издательства ЦК КП Эстонии, Таллин, 200090, Пярну маantee, 67-а. Адрес редакции: ЭССР, Таллин, 200107, Пярну маantee, 67-а. Цена 20 коп. Объем 2 печ. листа. Тираж 78 000. Заказ 440.

HIND 20 KOP.

ИНДЕКС 78231

«Soojad kampsunid»

ANU JUURAKU pastell 1987. a. (70×65 cm)

Pastell

Pastell on värviliste kriitide ehk pastellidega tehtud pilt. Pastelle on kahte liiki — õlipastellid ja kriidipastellid. Õlipastellid, mida meil poes väikestes karpides müüakse, on rasvased ja jäävad hästi paberile. Kriidipastellid aga pole rasvased. Seepärast vajavad need erilist kaitsekihti, milleks võib pildile pihustada juukselakki.

Pastellil on õrn ja tuhm värvus, kerge pühkimisega saab joonistusel toone üksteise sisse sulatada. Nii tekibki pastellile omane sametine pehmus. Piirjooned jäävad veidi hägused, tundub, et vaatad pilti nagu läbi kerge udu. Siit tulebki väljend pastelltoon, mis tähendab õrna ja tuhmi varjundit.

Sageli tehakse pastelli toonpaberile (hall, beež, helepruun) ja siis kasutatakse teatud kohtade rõhutamiseks valget kriiti.

Pastellidega tehtud tööd võib nimetada nii pastelljoonistuseks kui ka pastellmaaliks.

Eesti kunstnikest viljeles pastelli Ants Laikmaa (1863—1942), luues portreid ja maastikke. 1987. a. noortenäitusel võis näha kunstnik Anu Juuraku pastelle.